

Gammelschod 4

P
1.
2. 0
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.
21.
22.
23.
24.
25.
26.
27.
28.
29.
30.

15
I. N. J.
DISPUTATIO INAUGURALIS
AD
L. FRATER à FRATRE XXXIIX.
DE CONDUCT. INDEB.

AUCTORITATE NOBILISS. ICTORUM
IN ACADEMIA AD VIADRUM

PRÆSIDE

VIRO MAGNIFICO
DN. JOACHIMO DECHERO

J. U. D. COD. ET CONSVET. FEUD. PROF. PUBL.
CIVITATIS CONSULE

FACULTATIS P. T. DECANO

DNO. PATRONO ET PRÆCEPTORE
SVO COLENDO

PRO CONSEQUENDA

IN U. J. LICENTIA DOCTORALI
DNN. PROFESS. ET CANDIDAT. EXAMINI

P. P.

AD D. X. NOVEMB.

H. L. Q. C.

A

ROMANO TELLERO LIPS.

PHIL. MAG.

Literis JOHANNIS ERNESTI Acad. Typog. 1666.

REVERENDISS. ADMINISTRATORIS
MAGDEBURGENSIS
SECRETARIO INTIMÆ ADMISSIONIS
VIRO CLARISSIMO
DN. DAVID ELIÆ HEIDENREICH
AMICO VETERI OPTIMO
QVI PRIMUS FUIT, QUEM IN LUDO PUER
COGNOVIT ET AMARE COEPIT
CUJUS AMICITIAM INDE AD HANC USQVE ÆTATEM
SINE ULLA INTERRUPTIONE POSSIDET
QVO SOCIO IN HIS IPSIS STUDIIS USUS EST
SUMMA CUM VOLUPTATE, SUMMO CUM FRUCTU
INAUGURALEM SUAM CONSECRATAM ESSE VULT
ROMANUS TELLER.

NE verò Te offendat, Charissime, unius Legis terminis co-
ërceri Inauguralem meam. Erat quidem animus, totam mate-
riam Naturalium Obligationum plenè & ex professõ pertracta-
re. Sed morbo & turbis in simpulõ commotis conflictatus u-
nam ex omni illâ materiâ particulam, cum huc ventum esset,
nolens volens selegi. Cujus me consilii tantò minus pœnitet,
quantò lex ista cæteris præstat, est quippe, dicente Glossâ, re
& famâ difficilis ac subtilis, si quæ alia in totò Corpore juris.
Quare nec mirum, tot egregios Interpretes dignam, in quam
diligentius & quæsitius commentarentur, judicâsse. Hos e-
go duces sequar, sed tamen nec fraudi mihi sit, quod eorum no-
mina scripto meo non inserui. Temporis & instituti ratio non
admisit. Cæterum si quis exigeret, lubentissimus profiterer,
me nihil dixisse, quod non dictum sit prius. Vale & me a-
mantem, ut facis, ama. Dabam ad Viadrum d. 8. Novembr.
A. C. 1666.

DISPUTATIO INAUGURALIS

AD

L. FRATER A FRATRE XXXIIX.
DE CONDICT. INDEB.

Ex hæc delumpta est ex S. Cæciliæ Africani Librò nonò Quæstionum, & in quatuor partes distincta. Sic autem circa eam opera nostra versabitur, primò præmittentur ea, quibus sensus reddatur evidentior, mox cum ipsâ explicatione confirmatio subjungetur, tum objectiones afferam & diluam, denique corollaria nonnulla attexam.

PRÆMISSA.

§. 1. Inter patrem & filium, qui in potestate est, non nisi naturalis obligatio consistit, idq; ex eâ ratione civili, quâ pater & filius pro unâ personâ reputantur, §. 4. & 12. J. de inut. stip. l. ult. C. de impub. subst. Ut igitur nemo sibi ipse obligatur, aut secum ipse potest agere, l. 16. de furt. ita nec pater & filius jure civili sibi mutuò obligantur, §. 6. J. de in. stip. aut in judiciò mutuò experiuntur, §. 12. J. de obl. ex del.

§. 2. Eadem ratio facit, ut nec alia obligatio inter fratres, qui in potestate sunt, consistat. Sed inter filium fam. & extraneum obligatio civilis est, l. 39. de O. & A. Hic enim ratio identitatis cessat, & filius fam. in civitate caput habere intelligitur.

§. 3. *Condictio indebiti locum habet, si ab ignorante, non si à sciente indebitum solutum est, l. 1. l. 28. de cond. ind. quia qui sciens solvit, donasse existimatur, l. 47. de oper. lib. add. l. 53. de R. J. Sed num ignorantia tantum facti, an etiam juris proffit, dissentiunt veteres & neoterici. Nos utramq; regulariter prodesse cum veteribus statuimus per l. 26. §. 3. b. t. l. 7. & 8. de ign. j. & f.*

§. 4. *Peculium statim ac filius in potestate esse desinit, exspirat. Mortuò igitur patre statim exstinguitur, & profectitium quidem (olim etiam adventitium quodcunq; sede imperii nondum translata Constantinopolin) cum hæreditate patris communicatur. Hinc fit, ut postmodum id peculium non conferatur, sed dividatur, l. 13. C. fam. etc. l. 11. C. de collat.*

§. 5. *Ex contractu filiifam. duplex actio creditori nascitur, Civilis & Prætoria de peculiò. Civilis datur adversus ipsum filium, qui contraxit, in solidum, l. 57. de judic. l. 39. de O. & A. Prætoria de peculiò datur adversus patrem hætenus, quatenus est in peculiò, §. 36. J. de act.*

§. 6. *Peculiò extinctò non statim exstinguitur actio de peculiò, hæc enim annum adhuc durat, t. t. qu. act. de pec. ann. Et datur non tantum adversus patrem, filiò emancipatò, sed etiam adversus hæredes & successores patris, l. 1. §. 4. d. t. sc. de eò, quod ad eorum quemq; pervenit.*

§. 7. *Filius post mortem patris conventus in solidum quidem condemnatur, sed quatuor tamen modis ei consulitur. 1. Non antè solvere tenetur, quàm si ei creditor cesserit actionem de peculiò adversus cohæredes, l. 18. §. 5. fam. etc. 2. Si solidum solverit, judiciò familiæ eriscundæ tantum recipit à cohæredibus, quantum ab eis creditor actione de peculiò consequi potuisset, b. l. 38. pr. d. l. 18. §. 5. fam. etc. 3. Si condemnatus sit, sed nondum solverit, & inter*

inter cohæredes familiæ eriscundæ agatur, officiô judicis præcipit peculium, *l. 20. §. 1. d. t. sc. pro modò debiti, l. 13. C. eod.* 4. Si nondum comdemnatus fuerit, cohæredes cavere debent eum defensum iri adversus creditorem peculiarem, pro modò ejus, quod cuiq; obvenit, *b. l. pr.*

§. 8. In actione de peculiô computatio & deductio intervenit. Jus deductionis competit patri, ut scil. antequam creditoribus peculium tradat, deducat, quod sibi debetur. Computatio fit à creditoribus, ejus sc. quod pater filio debuit.

EXPLICATIO.

§. 1. Principium difficultate præ cæteris laborat, ideò longiori expositioni immorandum est. Summa autem hæc est, ut ostendar Africanus, an & quid frater ex eò, quod fratri ex mutuò vivente patre contractò debuit, & mortuò patre solvit, possit repetere.

§. 2. Dividi potest in quinq; membra, 1. quæstio proponitur, 2. responsio cum duplici distinctione, 3. secundæ distinctionis ratio prima, 4. hujus rationis ratio, 5. secundæ distinctionis ratio secunda.

§. 3. Casus talis proponitur: Mævius duos filios in potestate habuit, Primum & Secundum. Primus 100. ex peculiô suò paganò veletiam ex pecuniâ patris, quam habebat, mutuavit Secundo. Pater mortuus est. Secundus 100. quæ olim mutuò acceperat à fratre, ei solvit. Vult ea repetere. An possit, quæritur?

§. 4. Ratio dubitandi hæc est, quia repetitio soluti locum non invenit, ubi vel naturale debitum intercessit, *l. 13. pr. l. 26. §. 12. b. t. l. 10. de O. & A.* Atqui secundus hæc centum naturaliter debuit fratri, à quo accepit, vel tanquam creditori vel tanquam creditoris patris scil. heredi.

A 3

§. 5. Ve-

§. 5. Verùm Africanus non simpliciter repetitionem denegandam esse contendit, atq; adeò duplicem distinctionem adhibendam respondit. Primò enim videndum esse ait, quâ parte frater debitor patri heres extiterit, & quâ parte frater creditor. Pro illâ parte repetitionem esse utiq; i. e. extra omne dubium. Itaque Secundus dimidium ejus, quod solvit, repetet, putà 50. quia pro dimidiâ parte heres existisse patri intelligitur.

§. 6. Ratio est, quia Obligatio, quam acquisivit frater creditor, patri acquisita fuit. Dum igitur Secundus debitor succedit patri pro dimidiâ parte, pro eâ parte obligatio confusione sublata est. Duo sunt hîc probanda, 1. naturalem obligationem per fratrem Primum acquisitam fuisse patri, 2. naturalem Obligationem patri acquisitam, confusione sublatam esse, dum frater debitor existit heres.

§. 7. Primum probatur ex generali definitione *l. 1. pr. si quis à par. man. filium fam. quodcunque sibi acquirat, ejus emolumentum non sibi sed patri quærere. Idque confestim, ut ne momento quidem subsistat in personâ filii, l. 79. de A. vel. O. H.* Deindè de obligationibus in specie idem definitur generaliter *in pr. 7. per quas. pers. obl. acquir. à quâ regula nullibi naturalis obligatio excipitur. Imò naturalem obligationem facilius patri acquiri, quàm civilem, apparere videtur ex l. 53. de A. R. D.* Denique servi obligationem naturalem esse constat, *l. 14. de O. & A.* Sed ea tamen domino acquiritur *l. 41. de Pecul. §. 1. 7. de stip. serv. pr. 7. per qv. pers. acquir.* Quod autem in servo verum est, verum etiam in filiofam. *arg. pr. 7. quod cum eo.*

§. 8. Probandum etiam est alterum, nimirum obligationem patri acquisitam, aditione hereditatis confusam & sublatam esse, pro parte scil. quâ frater debitor patri existit heres. Sciendum igitur est, naturalem obligationem

nem non tantum tolli solutione, jurejurandò & pactò, *l. 95. §. 4. de solut.* sed etiam confusione, quæ hereditatis acquisitione contingit. Quod enim de obligationibus indefinitè dicitur in *l. 71. de fidej. l. 75. de solut. l. 7. C. de pact.* eas confusione interire, quàm primùm debitor creditori heres exstiterit, id etiam ad naturales pertinere existimandum est, quia nullihi exceptio reperitur. Sed & de naturalibus hoc ipsum satis disertè traditur in *l. 95. §. 2. de solut. l. 21. §. 3. de fidej.* Scil. quæ ratio pro civilibus militat, eadem & pro naturalibus militare intelligitur. Aditione hereditatis tollitur obligatio, quia est locò solutionis & compensationis, *l. 33. solut. matr. l. 50. de fidej.* Naturalem autem obligationem numeratione & compensatione quoque tolli certum est, *l. 95. §. 4. de solut. l. 6. de compens.*

§. 9. Patere arbitror, quod frater debitor dimidiam soluti possit repetere. Ex illis ipsis autem, quæ jam dicta sunt, efficitur quoque, alterius dimidiæ repetitionem admodum dubiam, imo regulariter nullam esse. Quod enim patri debebatur, post mortem ejus heredi debetur, pro eâ scil. parte, quâ heres successit. Frater Primus pro dimidiâ parte heres exstiterit, ergò pro eâ parte obligationem patris acquisivit, & quantum ad illam partem suam à fratre Secundo recepit, qui autem suum recepit, ab eò nulla est repetitio, *l. 44. b. t.*

§. 10. Sequitur ut alteram distinctionem videamus, quam in presenti casu adhibendam esse voluit JCtus. Regulariter dictum est pro eâ parte, qua frater Primus heres exstiterit patri, Secundum repetere solutum non posse. Videndum tamen est, an non ad fratrem creditorem ex peculio fratris debitoris tantum pervenerit in divisione hereditatis paternæ, quantum ad eum de debito fratris ex hereditate pertinebat. Tunc enim repetitio pro alterâ quoque
dimi-

8
 dimidiâ locum habebit, & totum, quod solutum est, fratri condicetur. Finge in peculio Secundi fuisse 100. Hac mortuo patre rebus hereditariis commixta sunt, & in divisione pervenerunt 50. ad Primum. Et hoc modo Primus tantum ex peculio Secundi consecutus est, quantum ad eum de debito fratris pertinebat. Secundus igitur totum quod solvit, tanquam indebitum repetet, unam dimidiam, quam dum pro eadem parte successit, confusione sustulit; alteram, quod tantumdem ex suo peculio ad fratrem Primum pervenit. Finge etiam, ad Primum ex peculio Secundi pervenisse dumtaxat 30. tum quidem Secundus ex alterâ dimidiâ 30. repetet, reliqua 20. frater retinebit. Ratio hinc reddenda est de duobus, 1. cur Secundus & alteram dimidiam condicat, si tantum ex ipsius peculio Primus acceperit, 2. cur Secundus ex alterâ dimidiâ id tantum modo repetat, quantum ex ipsius peculio ad Primum pervenit.

§. II. Sciendum igitur est, confusionem non tantum contingere acquisitione hereditatis, sed omnibus illis modis, quibus per universitatem res creditoris ac debitoris acquirimus. Nam quia tunc in emolumenta pariter & onera succeditur, fit, ut debitor & creditor in unam personam concurrant, nemo autem sibi ipse obligatus intelligi potest *l. 24. §. 3. l. 56. §. 1. l. 71. pr. de fidej.* Peculium universitas quædam esse non dubitatur. Sanè ad quemcunque venit, cum omni emolumento & onere venit, *l. 29. pr. l. 38. §. ult. de pecul. l. 6. de pecul. leg. l. 1. §. 10. de dot. præl.* Et verò onus peculii obligatio est. Huic ergò consequens est, acquisitione peculii confusionem quoque contingere, *vid. l. 11. §. 4. de pecul.* Quemadmodum igitur Secundus, cui semissis hereditatis paternæ obvenit, pro eâ parte emolumentum æris alieni acquirit: ita ex diverso Primus, dum partem peculii fraterni ex hereditate consequitur, sustine-
 re in-

re incipit pro eâ parte peculii onus. Quemadmodum Secundus cum unus esset ex debitoribus hereditariis, per confusionem parte obligationis eximitur: ita Primus cum unus esset ex creditoribus peculiaribus, sive potius heres creditoris peculiaris, secum pensasse pro parte & sibi solvisse intelligitur. Quod si Primus obligationem, quam ex hereditate paternâ adversus fratrem Secundum nactus erat, acquisitione peculii confudit & extinxit, meritò Secundo & alterius dimidiâ condictio conceditur. Sic enim quod solvit, totum in debitum fuit, obligatione in totum confusionibus sublata. Et hæc est prima hujus rei ratio, paulò post enim adhuc alia interponitur ex Julianò.

§. 12. Alia quæstio est cur Secundus ex alterâ dimidiâ id solummodò repetat, quantum ex ipsius peculio ad primum pervenit. Quemadmodum enim Secundus confusione totam semissem obligationis extinxit, quòd pro eâ parte successisset: ita ob eandem rationem Primus confusione alteram semissem in totum extinxisse videri posset, etsi non esset tantum peculio adeptus. Et verum quidem est, aditione hereditatis debita pro portionibus hereditariis extingvi, *l. 7. C. de neg. gest. l. 6. C. de her. act.* Secus autem est in confusione, quæ acquisitione peculii contingit. Hæc enim debitum non pro eâ parte, quâ peculium acquisitum est, extingvitur, sed pro eâ quantitate, quæ ex peculio pervenit. Quod restat, ejus adversus debitorem petitio salva est. Ratio differentia videtur esse hæc, quod heres representet personam defuncti, sed is, qui in peculium successit, personam filii non representet. Itaque Secundus cum fratri creditori solvisset, ex alterâ dimidiâ id quidem repetet, quod ex peculio ad fratrem creditorem pervenit, reliquum, quia adhuc debuit, non repetet.

§. 13. Quæ sequuntur de peculio prælegatò & ejus dedu-

B

dedu.

deductione, pertinent ad confirmationem ejus, quod dictum est, peculium semper cum onere æris alieni, si quod habet, conjunctum venire. Argumentum tale est: Quod obtinet in peculiò prælegatò, illud etiam obtinere debet in peculiò, quod non prælegatum est. Atqui peculiò prælegato onus æris alieni cohæret. E. Finge Secundum in peculiò lubuisse 200. patri autem debuisse tantundem. Secundo peculium à patre prælegatur. Centum ex obligatione patris, dum ei ex semisse heres est, acquiruntur. Non dubium est, quin reliqua 100. quæ ad alterum fratrem pervenerunt, ex peculiò deducantur. Peculium enim non nisi deductò eò, quod patri debebatur, intelligitur.

§. 14. Audiamus nunc alteram rationem, quam Africanus ex Julianò affert pro Secundò, ut possit repetere & reliquam dimidiam ejus, quod solvit. Hæc autem eò pertinere videtur, ut ostendatur, si hæc altera dimidia non tanquam indebitum (quod tamen superior ratio satis evincit) possit repeti, posse eam tanquam debitum repeti. Debitum esse exindè intelligitur, quia frater, quicquid post mortem patris solvit ex obligatione, quam olim contraxerat, eò nomine sibi obligatos reddit pro ratâ coheredes cæteros, ad quos portio peculii sui pervenit. Quod si coheres incipit debere id, quod extraneo creditori solutum est, ergò igitur etiam id debebit & longè magis, quod ipsi tanquam creditori solutum est. Argumentatur autem Jctus ita: Quem quis adversus extraneum defendere debet, eum multò magis à se defendere debet. Atqui frater fratrem coheredem adversus extraneum creditorem defendere & indemnem præstare debet, restituendò sc. id, quod creditori debitum ac solutum fuit. Ergò multò magis restituere debet fratri coheredi, quod sibi ab hoc solutum est.

§. 15. Ad probationem Majoris facit, l. 3. C. de reb.

atq.

al. non alien. Minor in textu probatur duobus modis. Undò, quod iudiciò familiæ erciscundæ tantum à coherede frater recuperet, quantum à coherede creditor actione de peculio consequi potuisset. Altero, quod etsi re integrâ i.e. antequam creditor exegerit, iudicio familiæ erciscundæ agatur, ita peculium dividendum sit, ut ad quantitatem ejus (scil. quod ad coheredem pervenit) frater indemnis à coherede præstetur, putà ad hoc, ut si creditor exegerit, coheres tantum ex portione suâ contribuat, quantû opus sit. Quod autem coheres tali casu vel restituere vel contribuere teneatur, fuit iterum ex eò, quod peculium onus perpetuò comitetur. Finge igitur, Secundum in peculiò suò habuisse 100. cuidam autem Titio debuisse 80. In divisione hereditatis ad fratrem Primum ex peculiò Secundi pervenerunt 50. Primus indemnem præstare cogitur fratrem Secundum de 40. Cur? quia creditor Titius tantum à Primo consequi potest actione de peculiò intentatâ ejus debiti nomine, quò ei Secundus est obstrictus.

§. 16. Satis de principiò. Sequentes §. §. parùm aut nihil difficultatis continent. In §. 1. talis casus proponitur: Pater filio 100. credidit. Filius emancipatur, & patri illa 100. solvit. Quæritur an possit repetere? Resp. Africanus, videndum esse, utrum aliquid ex peculiò filii emancipati apud patrem remanserit, nec ne. Priore casu filium repetiturum, posteriori non. Ibi sc. repetit quia retentione peculii confusa est obligatio naturalis, & quia ex iis, quæ modò tradidimus, constat, filium ab eò, ad quem peculium pervenit, posse repetere, quod ex obligatione suâ solvit. Posteriori casu non repetit, quia ejus quod solvit, etsi nulla fuisset petitio, non enim civiliter debebatur, tamen obligatio naturalis est, quæ impedit, ut suprâ jam dictû est, quò minùs condictio locum inveniat. Naturalem au-

tem obligationem superstitem fuisse post emancipationem, probatur hęc argumentō: Quod pater post emancipationem filii creditoribus agentibus de peculiō (intra annum sc. quia postea hanc actionem intentantes non audiuntur, *t. t. qn. act. de pec. ann.*) deducit, id debitum adhuc fuisse oportet. Atqui quod olim mutuavit filio, à creditoribus peculiaribus conventus pater post emancipationem filii deducit. E. id adhuc debitum fuisse oportet emancipatō filiō. Omnia satis clara & manifesta. Nec ulla fortè apparet dubitandi ratio, præterquam quòd mortuo filio naturalis obligatio extingvi dicatur in *l. 18. ad SCtum Mac. l. ii. de fidej.*

§. 17. In §. 2. contrarius casus proponitur: Filius patri mutuo dedit 100. pater filium ex potestate dimittit, & postea ei centum illa solvit. *Qv. an possit repetere?* Resp. quòd non, quia & hęc naturalis obligatio adhuc subsistit, nec emancipatione expiravit. Idq; eòdem, quò antecedentis casus decisio, argumentō probatur: Quæ obligatio in peculiō computatur, eam adhuc existere oportet. Atqui obligatio patris in peculiō computatur, i. e. si creditores extranei intra annum de peculiō agunt, etiam id, quod pater filio debuit, computare habent. E. Quod de patre solvente dictum est, illud etiam bonâ ratione extenditur ad heredem patris extraneum, qui filio exheredato solvit, quod pater filio debuerat. Transire autem naturalem obligationem etiam in heredem extraneum, docet *l. 40. pr. l. 64. pr. ad SCt. Treb.*

§. 18. In §. 3. casus proponitur, qui cum superioribus nihil commune habet, & omni difficultate caret. Titius à Mævio herede legati nomine fidejussorem accepit, fortè quòd legatum in diem vel sub conditione fuit, vel purum. Quidem, sed quod præstare heres certis de causis morabatur.

tur. His enim omnibus casibus heredem ad satisfactionem interim compelli, docet *t. t. ut leg. serv. causâ cav.* Fidejussor quantitatem legatam solvit. Postea apparuit legatum esse indebitum, forte quòd conditio defecit. Qv. an fidejussor possit repetere. Resp. quòd sic, qui enim per errorem solvit indebitum, repetit.

OBJECTIONES.

§. 1. **I**n his breves erimus & parci, est enim festinandum ad finem. Naturalem obligationem æquè ac civilem patri acquiri diximus ad pr. Aliud videtur colligi posse ex §. 2. nam si filius patri, multò magis frater fratri naturaliter obligatur. Et cum filius patri credidisset, obligationem sibi non patri acquisivit. Sed & hoc obstare videtur, quòd naturalis obligatio naturaliter sit intelligenda, h. e. remotis omnibus juris civilis inventis, atque adeò etiam remotò jure patriæ potestatis. Sanè hæc Juris peritissimum Hottomannum moverunt, ut textui vim afferret, & in primâ distinctione particulam negativam adderet ac legeret, *non repetiturum.*

§. 2. Primum quod attinet, non negatur, quòd frater fratrem sibi naturaliter obliget, sed illud non conceditur, hanc obligationem naturalem in personâ fratris subsistere, quia statim atque acquisita est, in patrem jure potestatis transmittitur. Et alterum quidem verum est, putà si pater cum filio contraxit. Nam & mens contrahentis omninò esse intelligitur, ut filio fiat obligatus, & sicut jus potestatis impedit, quo minus obligatio in fratre creditore subsistat, ita rerum natura non patitur, ut pater filio obligetur & ea obligatio patri acquiratur, i. e. pater sui ipse debitor fiat. Certè actus is esset frustraneus. Non aliter ac per rerum naturam fieri nequit, ut cum dominus servo obligatur,

ligatur, obligatio domino acquiratur, *l. 64. b. t.* Denique naturalia non nisi ex jure naturæ æstimanda esse, simpliciter assentiri non possumus. Jus civile addit, detrahit juri communi nec per omnia ei servit, *l. 6. pr. de J. & J.* Facit eam in rem eleganter *l. 49. §. ult. de pecul.* quæ docet, naturalem obligationem ex causâ civili computandam esse, i. e. ex quâ causâ civilis non teneat, ex eâ nec naturalem tenere. Gothofredi enim interpretatio à mente legis aliena est. Quæ cum ita sint, correctio textus utpote aliàs odiosa meritò cessare debet.

§. 3. Disputatur ab eodem Hottomannò, naturalem obligationem acquisitione hereditatis non extingvi. Esto autem, quòd naturalis obligatio naturaliter sit dissolvenda, *arg. l. 35. de R. J.* nulla tamen causa est, cur dicamus juris civilis inventum esse, ne qui creditori heres sit, debitor maneat, h. e. sibi ipse debeat. Quod ille addit pro confirmandâ suâ opinione, Africano tum demum obligationem tolli, cum peculii pars capitur, illud nec orationi nec menti Africani est conveniens.

§. 4. Hæc lex à quibusdam inter fugitivas refertur, quod conditioni indebiti tali casu locus non sit. Solutum enim esse ex errore juris, à fratre ignorante, quod naturalis obligatio confusionibus sit sublata, qualis error in eâ conditione non attendatur. Itaque hanc legem accipiunt de conditione sine causâ. Vereor ut benè, quod enim tibi unâ viâ prohibetur, ad id alia via admitti non debes, *cap. 84. de R. J. in 6to.* Denique adhuc sub Judice lis est, an error juris in conditione indebiti non profit. Sanè extincta obligatio errore juris non resuscitatur.

§. 5. Iniquè videtur agi cum fratre creditore, cum tantum compellitur restituere, quantum ex peculio fratris debitoris consecutus est. Quid si etiam ex ejus peculio
aliquid

aliquid ad fratrem debitorem pervenit, nonne hunc cum lucrò, quod ex fratris peculio percepit, pensare debere æquum videtur? Verum enimverò ratio juris hoc ita exigit. Frater debitor particeps fit peculii fratris creditoris, quia sui patris heres est, ad quem peculii proprietas spectavit. Cum fratre creditore onus peculii fratris debitoris communicatur, quia peculium non venit sine onere suò. Non tamen onus sustinet ultra id, quod ad eum ex peculio pervenit. Non igitur magis hoc casu queri potest, quam si post mortem patris peculium suum cum fratre communicare cogitur, etiam cum frater peculiatus non est.

§. 6. An etiam onus peculii legatarium sequatur, dissensus est inter JCtos. Negat Javolenus in *l. 35. de pecul.* & Julianus apud Ulpianum in *l. 1. §. 10. de dot. præl.* Affirmat Cœcilius apud Ulp. in *l. 1. §. 7. qu. act. de pec. ann.* Marcianus in *l. 18. de pec. leg.* Illi Cassio addicti fuerunt, *l. 2. §. ult. de O. J.* Cœcilius ad hæsit Proculo, ut apparet ex *l. 64. de don. int. v. & u.*

COROLLARIA.

1. Obligationes rectè à Dd. distinguuntur in Naturales, Civiles & Mixtas.
2. Malè nonnulli ex veteribus putarunt, omnes obligationes naturales esse, quòd illa, quæ Civilis appellatur, non sit substantia, sed qualitas qualificans naturalem. Ultraq; enim est qualitas.
3. Pupilli obligatio naturalis minùs plena est, ut & servi, sed filiifam. plena est, quia jure gentium

tium ejus nomine actio competit. Et igitur Neratius in *l. 41. de cond. ind.* & Lic. Rufinus in *l. 59. de O. & A.* de obligatione naturali plenâ accipiendi sunt.

4. Ex pactô nudo utiq; nascitur naturalis obligatio, & quidem plena.

5. Ex nullâ obligatione naturali nascitur actio.

6. Ex donatione patris nascitur naturalis obligatio plena.

7. Sicut etiam ex testamento minus solenni.

4. Emtor, qui infra dimidium læsit, obligatur naturaliter minùs plenè.

9. Nulla obligatio naturalis in brutis.

10. Lex civilis naturalem obligationem tollere non potest.

Tantum.

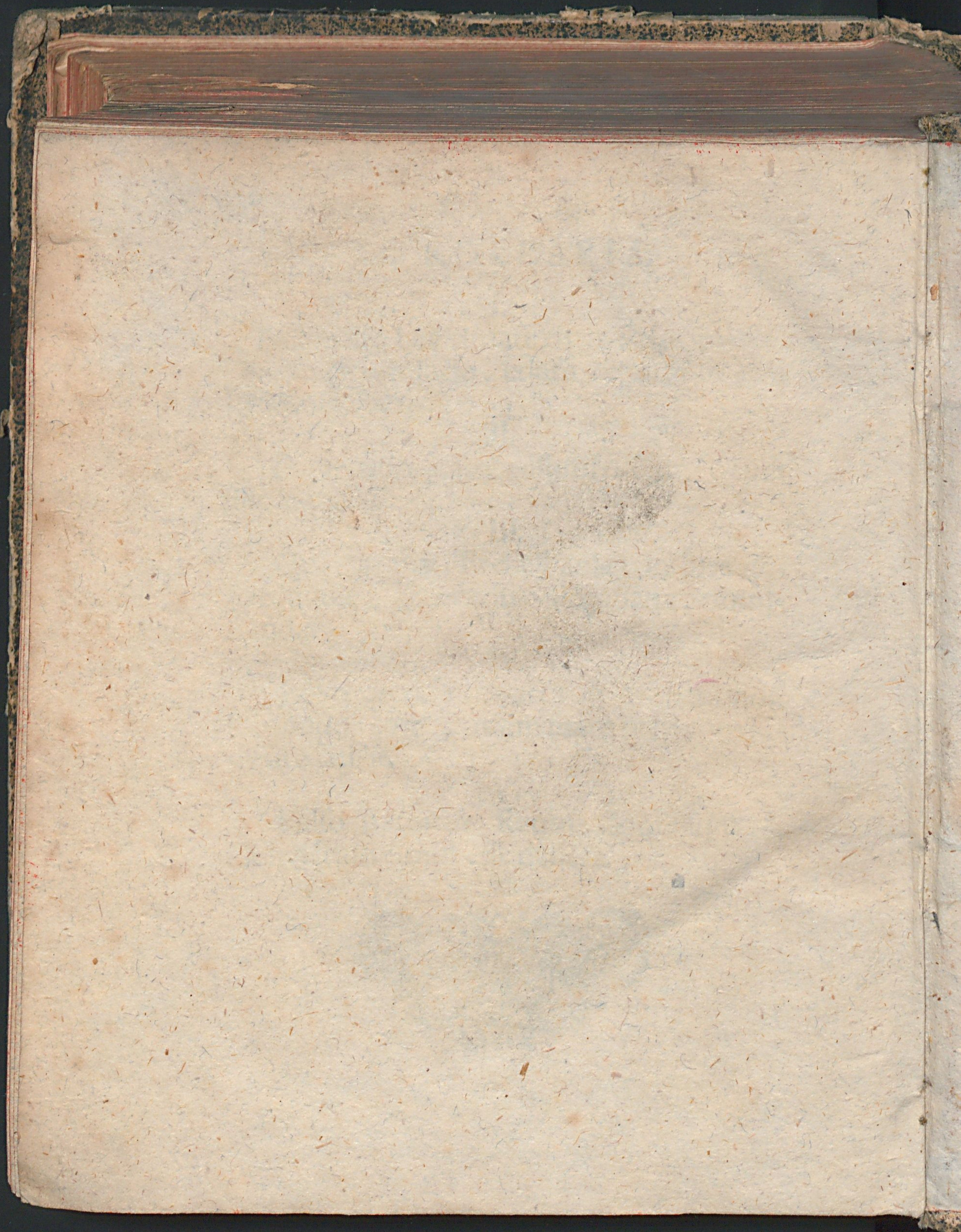
SOLI DEO GLORIA,

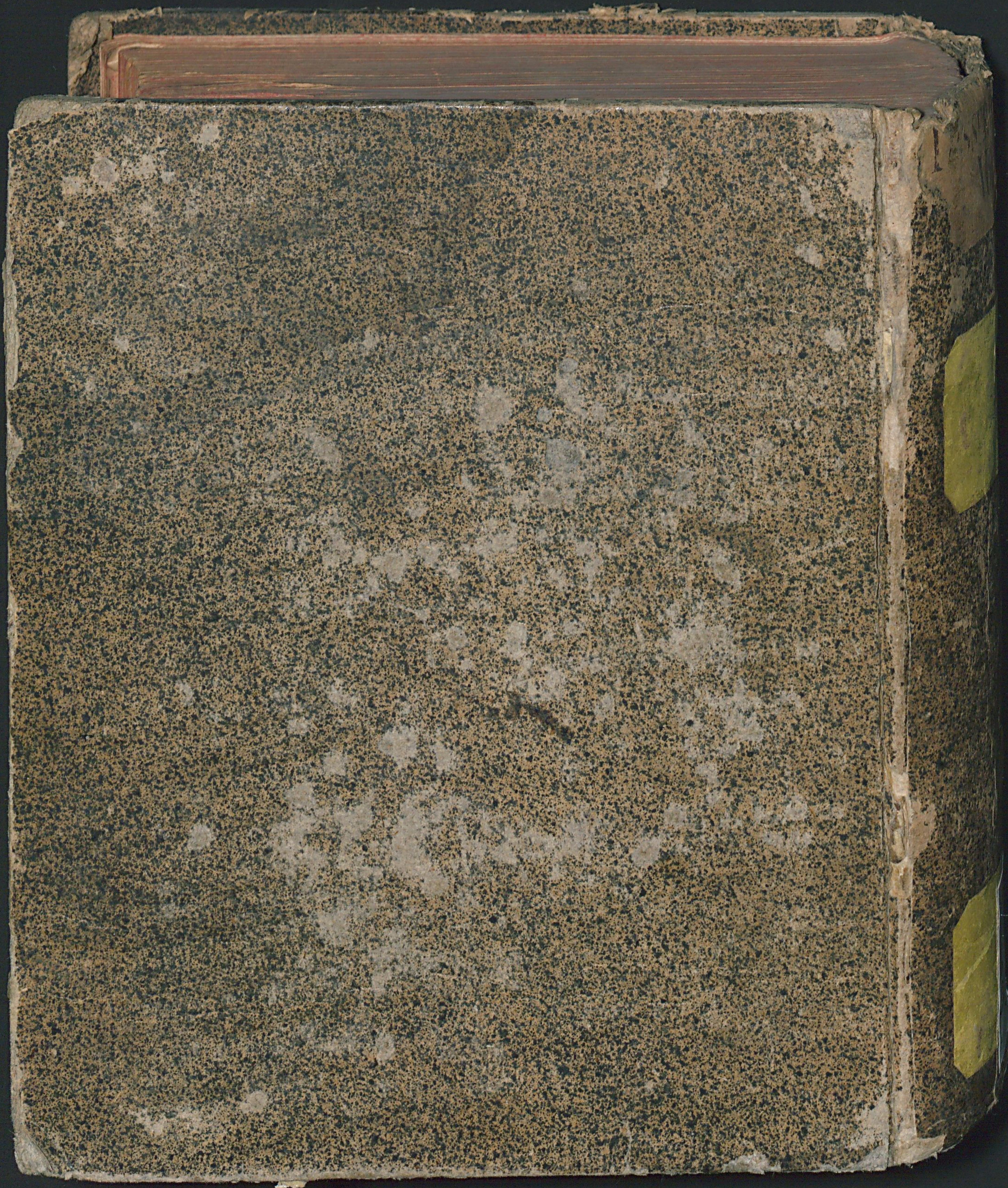

AB 52 $\frac{16}{k, 29}$

X 231 0673

15

N. J.
O INAUGURALIS
AD
à FRATRE XXXIIX.
DICT, INDEB.

NOBILISS. JCTORUM
MIA AD VIADRUM
ÆSIDE
MAGNIFICO
MO DECHERO

NSVET. FEUD. PROF. PUBL.
SIS CONSULE
SIS P. T. DECANO
O ET PRÆCEPTORE
COLENDO
ONSEQVENDA
NTIA DOCTORALI
T CANDIDAT, EXAMINI

P. P.
X. NOVEMB.
L. Q. C.

TELLERO LIPS.
HIL. MAG.

ERNESTI Acad. Typog. 1666.

